

— GEWELD IN BELGISCHE FAMILIES NEEMT TOE

Van je familie moet je het hebben

Van je familie moet je het hebben. "Het meeste geweld gebeurt niet door onbekenden, maar door je familie", zegt strafpleiter Jef Vermassen. "De toenemende stress binnen de samenleving zorgt ervoor dat de druk binnen gezinnen groter wordt. Dat is de plek waar mensen stoom kunnen afdalen en waar frustraties naar buiten komen. Terwijl men op het werk ondergeschikt is, is men in de eigen familie de baas. Iedereen in de familie, kinderen, partner of grootouders, kan het slachtoffer worden van dat geweld."

Uit de criminaliteitsstatistiek van de federale politie blijkt dat het geweld binnen families stijgt, van 18.239 gevallen van opzettelijke slagen en verwondingen binnen de familie naar 21.073 gevallen in 2004. De sterkste stijging is er bij geweld tussen partners of ex-partners: dat ging van 7.084 gevallen in 2000 naar 10.137 gevallen in 2004. Lichte stijgingen zijn er voor opzettelijke slagen en verwondingen tegen de ouders (van 654 naar 793 gevallen), geweld door ouders op kinderen jonger dan zestien (van 560 naar 735) en geweld tegen andere bloedverwanten in opgaande lijn, zoals grootouders (van 154 naar 163 gevallen).

Hoe komt het dat het geweld in de Belgische families stijgt?

Tinne Mertens: "Daar zijn drie verklaringen voor. Ten eerste is er de economische situatie: jobverlies en werkloosheid zijn stressfactoren die geweld in het gezin in de hand werken, en met de economie gaat het de laatste jaren niet zo goed. Ten tweede is er de toenemende tijdsdruk in gezinnen: als beide ouders gaan werken, kan de tijdsdruk in een gezin voor meer stress en ook agressie zorgen. Ten derde moet je er ook rekening mee houden dat mensen soms ook gewoon vaker aangifte doen, en dat politie en andere diensten geweld ook ernstiger nemen."

Geweld tussen partners en ex-partners stijgt het sterkst. Hoe komt dat?

"Er zijn meer echtscheidingen, en het gebeurt dat de partner niet in staat is om de ander te laten gaan. Dat kan leiden tot stalking, een term die we nog niet zo lang kennen. Stalking is meer dan treiteren en bedreigen alleen, het kan ook om fysiek geweld gaan. In sommige gevallen kan moord of gijzeling voorkomen. Het geweld komt voort uit de angst om de controle over de partner te verliezen: om die controle terug te krijgen gaat de dader emotioneel of fysiek geweld gebruiken. Het aanvragen van scheiding, het verhuizen, het hebben van een nieuwe partner of zwanger zijn van een nieuwe partner kunnen allemaal triggers zijn die de agressie van de ex-partner doen opflakkeren."

De man die zijn kinderen, schoonmoeder en de zus van zijn ex-vrouw gijzelde, is niet alleen. Het geweld tussen (ex-)partners in België is de voorbije jaar gestegen. 'Er zijn drie types partners die tot geweld durven over te gaan als hun relatie voorbij is: de binnenvetters, de perfectionisten en de psychoten', zegt sociologe Tinne Mertens van de universiteit Hasselt, die gespecialiseerd is in familiaal geweld.

DOOR KATRIJN SERNEELS

Niet iedereen wordt gewelddadig als zijn lief het afmaakt of zijn partner wil scheiden.

"Nee, sommigen zullen dan makkelijker tot geweld overgaan dan anderen. Er zijn drie types daders voor partner- of ex-partnergeweld. Je hebt de binnenvetters, de perfectionisten en de psychoten."

"De binnenvetters zijn mensen die al hun gevoelens opkroppen, tot ze op een dag uitbarsten. In die uitbarsting van emoties kunnen ze dan tijdelijk de controle verliezen en gewelddadig worden."

"De perfectionisten zijn eigenlijk controlefreaks. Ze willen de buitenwereld een perfect beeld van zichzelf en hun gezin voorschotelen, maar zijn niet in staat om dat beeld thuis waar te maken en te handhaven. Een scheiding is een falen van de relatie, en de perfectionist probeert alles om weer controle te krijgen over zijn partner, zodat het beeld van het perfecte gezin niet geschonden raakt. Vaak gaat het hier ook om mensen die tijdens hun jeugd al geweld thuis hebben meegemaakt. Geweld is voor hen een manier om opnieuw controle te krijgen."

Waarom denkt u dat de man die zijn kinderen gijzelde een psychoot is?

"Het is al de tweede keer dat hij tot gijzeling overgaat. Zo'n extreme reactie is erg zeldzaam, en is een voorbeeld van erg impulsief gedrag zonder dat er nagedacht wordt over de gevolgen, wat typerend kan zijn voor een psychoot."

Ook het geweld van ouders tegenover kinderen stijgt.

"Partnergeweld en kindergeweld hangen samen. Wie agressief is tegenover zijn partner zal dat vaak ook tegenover de kinderen of andere familieleden zijn. Ook tijdens de zwangerschap kan geweld opduiken. Zwanger zijn van een nieuw kindje zorgt ook voor heel wat stress binnen het gezin, er gaat van alles veranderen. In gezinnen waar de communicatie ook niet goed is, kan dat zelfs tot agressie tijdens de zwangerschap leiden."

Kinderen zijn niet altijd zulke lieverdjes: ook het geweld tegenover ouders stijgt.

"De tijd van het autoritaire gezin is gelukkig voorbij. Vandaag leven we in de tijd van het 'onderhandelingsgezin', maar dat kan soms een 'onderdanigheidsgezin' worden als de ouders de controle verliezen en geen grenzen meer kunnen stellen aan hun kinderen. Dan kunnen de kinderen zich agressief tegenover de ouders gaan gedragen. Dat agressieve gedrag kan in sommige gevallen ook te maken hebben met de te grote stress waaraan kinderen blootstaan in het gezin of op school: dat kan zich ook vertalen in onhandelbaar en agressief gedrag."

Wat kun je doen aan al dat geweld binnen families?

"Preventief kun je aan relationele vorming doen in scholen. En politie, leraars, kinderverzorgers en dokters die goed op de hoogte zijn van de problematiek kunnen ervoor zorgen dat geweld vlugger wordt gesignaleerd en dat het serieus wordt genomen. Er is ook meer onderzoek nodig naar partnergeweld: we denken dat het vooral om mannen gaat, maar over het geweld van vrouwen in relaties weten we erg weinig, terwijl het er wel is. Er is ook een vluchthuis voor mannen in ons land, en een zelfhulpgroep voor mannen die met partnergeweld worden geconfronteerd. Er is nog veel onderzoek nodig. We hebben er geen idee van hoe het zit met geweld in allochtone gezinnen en hoe vaak geweld tijdens de zwangerschap voorkomt: dat moet ook in kaart worden gebracht."

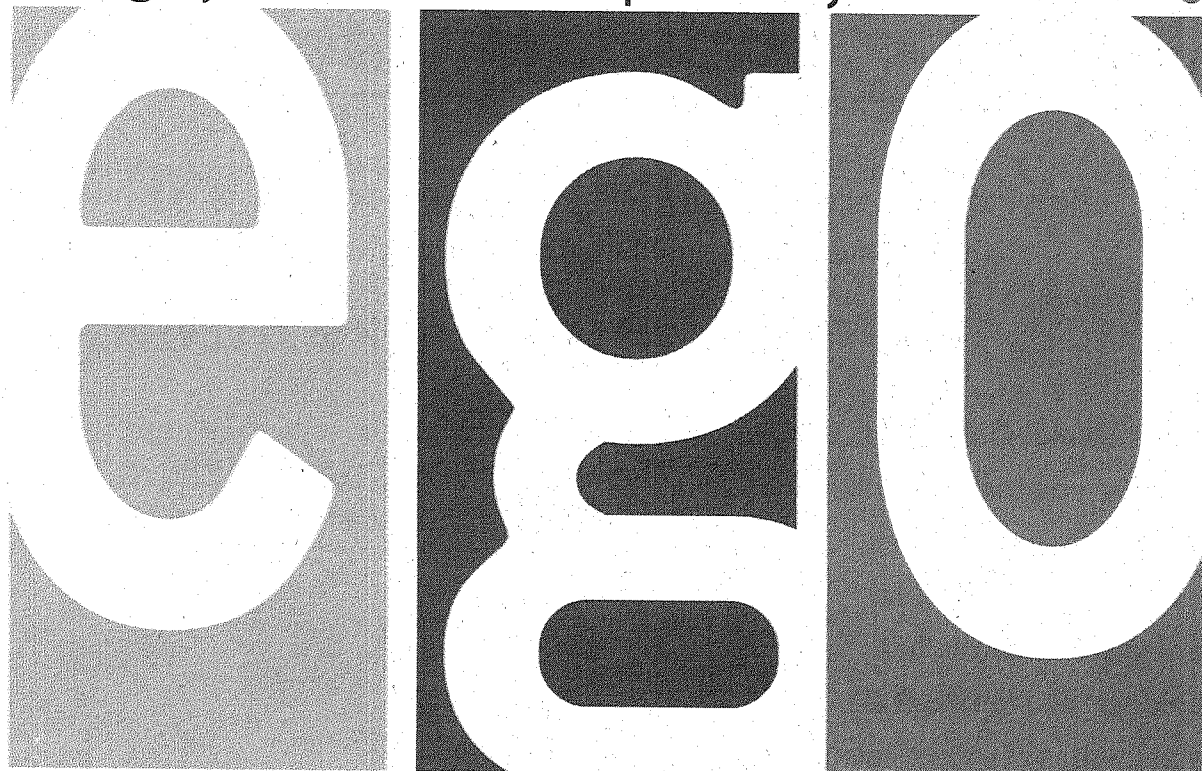
Als iemand zijn partner of zijn ex heeft bedreigd of er geweld tegen heeft gebruikt, zal dat gedrag dan in de volgende relatie opnieuw opduiken?

"Deze mensen hervallen vaak, zo weten we. Dadertherapie is dan ook heel belangrijk, maar staat in ons land nog in de kinderschoenen. In Nederland staat men daar veel verder mee. Er lopen wel experimenten met dadertherapie in enkele Vlaamse steden, want binnenvetters en perfectionisten kun je behandelen. Bij psychoten heeft therapie spijtig genoeg geen effect."

Waarschijnlijk is de man die zijn kinderen, schoonmoeder en schoonzus al de tweede keer dat hij tot gijzeling overgaat. Zo'n extreme is een voorbeeld van erg impulsief gedrag zonder dat er nagedacht

(Foto Belga)

Mail uw reactie op dit artikel naar ego@demorgen.be



VRIJDAG 19 AUGUSTUS 2005

— GEWELD IN BELGISCHE FAMILIES NEEMT TOE

Van je familie moet je het hebben

Van je familie moet je het hebben. “Het meeste geweld gebeurt niet door onbekenden, maar door je familie”, zegt strafpleiter Jef Vermassen. “De toenemende stress binnen de samenleving zorgt ervoor dat de druk binnen gezinnen groter wordt. Dat is de plek waar mensen stoom kunnen afdalen en waar frustraties naar buiten komen. Terwijl men op het werk ondergeschikte is, is men in de eigen familie de baas. Iedereen in de familie, kinderen, partner of grootouders, kan het slachtoffer worden van dat geweld.”

Uit de criminaliteitsstatistiek van de federale politie blijkt dat het geweld binnen families stijgt, van 18.239 gevallen van opzettelijke slagen en verwondingen binnen de familie naar 21.073 gevallen in 2004. De sterkste stijging is er bij geweld tussen partners of ex-partners: dat ging van 7.084 gevallen in 2000 naar 10.137 gevallen in 2004. Lichte stijgingen zijn er voor opzettelijke slagen en verwondingen tegen de ouders (van 654 naar 793 gevallen), geweld door ouders op kinderen jonger dan zestien (van 560 naar 735) en geweld tegen andere bloedverwanten in opgaande lijn, zoals grootouders (van 154 naar 163 gevallen).

Hoe komt het dat het geweld in de Belgische families stijgt?
Tinne Mertens: “Daar zijn drie verklarin-

De man die zijn kinderen, schoonmoeder en de zus van zijn ex-vrouw gijzelde, is niet alleen. Het geweld tussen (ex-)partners in België is de voorbije jaar gestegen. ‘Er zijn drie types partners die tot geweld durven over te gaan als hun relatie voorbij is: de binnenvetters, de perfectionisten en de psychoten’, zegt sociologe Tinne Mertens van de universiteit Hasselt, die gespecialiseerd is in familiaal geweld.

DOOR KATRIJN SERNEELS

Niet iedereen wordt gewelddadig als zijn lief het afmaakt of zijn partner wil scheiden.

Ook het geweld van ouders tegenover kinderen stijgt.

“Partnergeweld en kindergeweld hangen samen. Wie agressief is tegenover zijn partner zal dat vaak ook tegenover de kinderen of andere familieleden zijn. Ook tijdens de zwangerschap kan geweld opduiken. Zwanger zijn van een nieuw kindje zorgt ook voor heel wat stress binnen het gezin, er gaat van alles veranderen. In gezinnen waar de communicatie ook niet goed is, kan dat zelfs tot agressie tijdens de zwangerschap leiden.”

Kinderen zijn niet altijd zulke lieverdjes: ook het geweld tegenover ouders stijgt.

“De tijd van het autoritaire gezin is gelukkig voorbij. Vandaag leven we in de tijd van het ‘onderhandelingsgezin’, maar dat kan soms een ‘onderdanigheidsgezin’ worden als de ouders de controle verliezen en geen grenzen meer kunnen stellen aan hun kinderen. Dan kunnen de kinderen zich agressief tegenover de ouders gaan gedragen. Dat agressieve gedrag kan in sommige gevallen ook te maken hebben met de te grote stress waaraan kinderen blootstaan in het gezin of op school: dat kan zich ook vertalen in onhandelbaar en agressief gedrag.”

Wat kun je doen aan al dat geweld binnen families?

“Preventief kun je aan relationele vor-